

به نام آفریننده بخشنده

درس پنجم

چنار و کدوین

صافی - قیاسوند

چنار و کدوبن

بوته‌ی کدوبی در کنار چنار کهن سال و بلند قامتی روید؛ در مدتِ بیست روز، قد کشید، از تنه‌ی درخت پیچ خورد و به بالاترین شاخه‌ی چنار رسید. همین‌که خود را در آن بالا دید، باورش شد که خیلی بزرگ شده است. نگاهی به چنار کرد و ...

پرسید از آن چنار که «تو، چند ساله ای؟»
گفتا: «دویست باشد و اکنون زیادتی است»
خندید از و کدو، که «من از تو، به بیست روز
برتر شدم، بگو تو که این گاهلی ز چیست؟»

او را چنار گفت: که « امروز، ای کدو
با تو مرا هَنُوز، نه هَنگام داوری است
فردا که بر من و تو، وَزَد بادِ مهرگان
آنگه شود پدید، که نامرد و مَرَد کیست.»

ناصر خسرو

پرسید از آن چنار که «تو، چند ساله‌ای؟»

گفتا: «دویست باشد و اکنون زیادتی است»

بوته‌ی کدو از درخت چنار پرسید که تو چند ساله هستی؟ چنار پاسخ داد دویست سال دارم و اکنون این، عمر زیادی است.

خندید ازو کدو، که «من از تو، به بیست روز

برتر شدم، بگو تو که این کاهلی ز چیست؟»

بوته‌ی کدو به او خندید و گفت که «من با گذشت بیست روز از جوانه زدن و رشد از تو برتر و بلندتر شدم جواب بده که علت این تنبلی چیست؟»

با تو مرا هنوز، نه هنگام داوری است

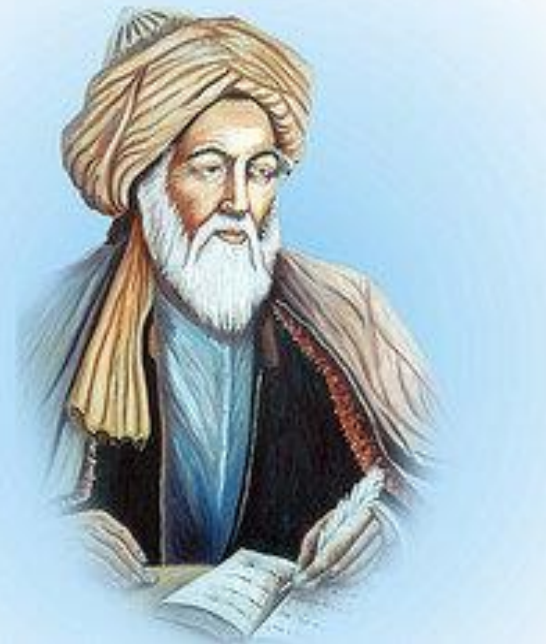
او را چنار گفت: که «امروز، ای کدو

چنار به او گفت که «ای کدو اکنون، هنوز زمان داوری میان من و تو نیست.»

آنگه شود پدید، که نامرد و مرد کیست»

فردا که بر من و تو، وزد باد مهرگان

فردا که باد پاییزی بر من و تو بوزد، در آن هنگام آشکار می شود که مرد و نامرد چه کسی است؟ (چه کسی برتر است؟)

متن درس چنار و کدوئین از ناصر خسرو است.

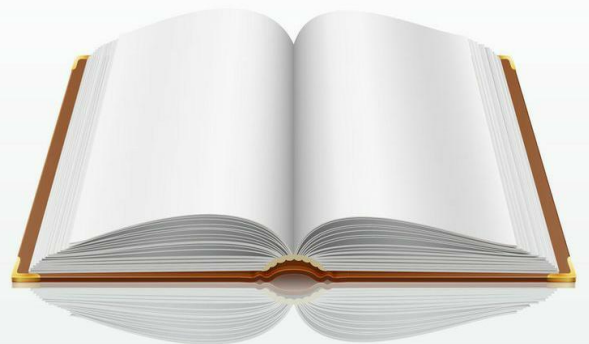
ناصر خسرو قبادیانی
شاعر، نویسنده و جهانگرد بزرگ
قرن پنجم بود

کتاب ها:

سفرنامه، وجه دین، خوان الاخوان، سعادتنامه

کتاب شعر: دیوان ناصر خسرو

تخلص: حجت

درست و نادرست

۱ کدو بن، در کنار چنار روید.

۲ بوته‌ی کدو پس از بیست روز محصول می‌دهد.

۳ باد مهرگان، کدو و چنار را از بین می‌برد.

درک مطلب

۱ عمر درخت چنار و بوته‌ی کدو ، هر کدام در این داستان چقدر بود؟

۲ چرا کدو پس از شنیدن سنّ چنار ، به او خندید؟

۳ چنار قضاوت در مورد خود و بوته‌ی کدو را به چه زمانی موکول کرد؟ چرا؟

۴ به نظر شما، حق با چنار بود یا بوته‌ی کدو؟ دلیل بیاورید.

۵

لغات چنار و کدوبن

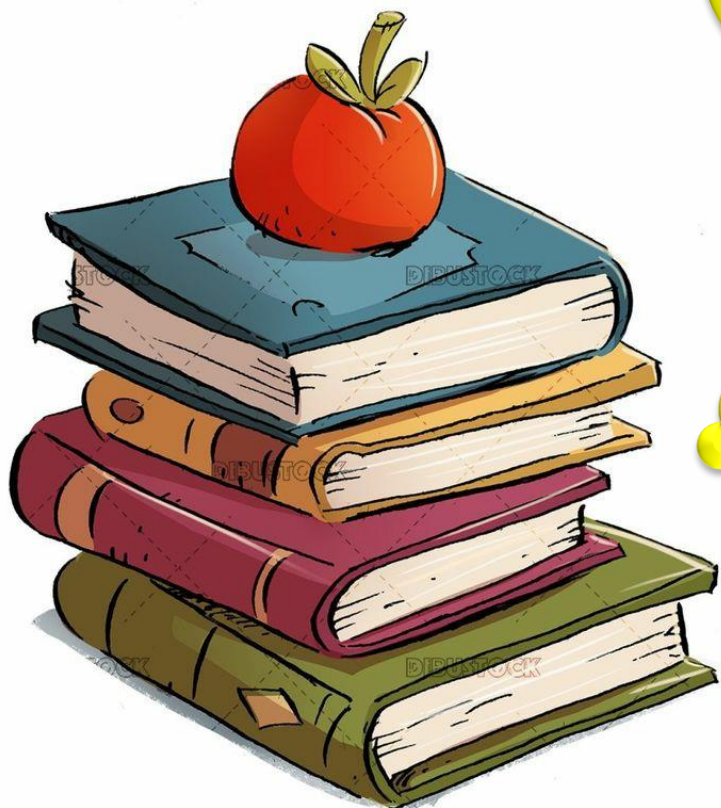

کدوبن: بوته گل
کاهلی: تنبلی
قد کشید: رشد کرد، بزرگ شد
ازو: از او
داوری: قضاوت
مهرگان: اوایل پاییز
زیادتی: عمر زیادی
آنگه: در آن زمان، آن گاه
شود پدید: مشخص میشود
نامرد: ضعیف و ناتوان
مرد: قوی و توانمند

هم خانواده ها:
خندید: خنده – خندان
روید: رویش – رویدن

متضاد ها:
برتر ≠ پایین تر – پست تر
زیاد ≠ کم
خندید ≠ گریه کرد
بلند قامت # کوتاه قامت
بالا ترین # پایین ترین
کاهلی # زرنگی
نامرد # مرد

ولازہ آموزی

سَروُبن: ریشه‌ی درخت سرو

گَلبن: ریشه و بُته‌ی گل

بنِ دندان: ریشه‌ی دندان

حالا شما بگویید.

■ خاربن :

■ بیدبن :

■ چناربن :

کلمه های غیر ساده (مرکب): کلمه ای است که از دو یا چند قسمت تشکیل شده است که هر قسمت به تنهایی معنای مستقلی دارد اما وقتی کنار هم قرار می گیرند معنای آن ها متفاوت میشود و کلمه جدیدی را می سازد .

خار: گیاهی که دارای شاخه های باریک و نوک تیز

بن: ریشه ، انتها ، اساس

خاربن: بوته ی خار

راه + آهن: راه آهن - هر کدام معنای مستقلی دارند و تشکیل کلمه ای می دهند که معنای متفاوتی دارد .

گلاب پاش: گل + آب + پاش - هر کدام معنای مستقلی دارد

پایان

